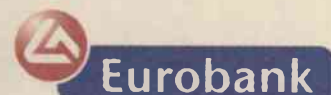

Να δώσουμε νέα πνοή
στην ελληνική οικονομία.

Με τις επιχειρήσεις για την ανάπτυξη.

Στηρίζουμε τις εξαγωγές, την καινοτομία και τον τουρισμό.

Eurobank
Υπεύθυνα δίπλα σας.
www.eurobank.gr

10-11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2012 €2,00 www.tanea.gr

ΤΑ ΝΕΑ

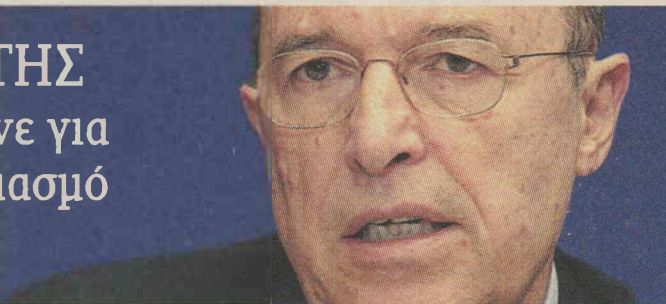
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΤΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΦΕΡΝΕΙ

Ειδικό ένθετο

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ Ποιοι φταίνε για τον εκτροχιασμό

Το νέο βιβλίο του Κώστα Σημίτη με τίτλο «Ο εκτροχιασμός», για την πορεία της Ελλάδας προς την κρίση και μέσα σε αυτήν, παρουσιάζουν «ΤΑ ΝΕΑ». Ο πρώην

πρωθυπουργός τεκμηριώνει ότι η χώρα μας μπήκε επάξια στην ευρωζώνη και αποδίδει ευθύνες στους Κώστα Καραμανλή και Γιώργο Παπανδρέου. ΣΕΛΙΔΕΣ 31-33

ΕΥ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Αντιμέτωπος με τους μνηστήρες

Ισορροπία τρόμου επικρατεί στο ΠΑΣΟΚ, η ηγεσία του οποίου παραπέμπει τα εσωκομματικά στο συνέδριο και εστιάζει στη διαπραγμάτευση και στην εκταμίευση της δόσης.

Ηγετικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ εξακολουθούν πάντως να αμφισβητούν τον Βαγγέλη Βενιζέλο και η Ιπποκράτους απαντά κατηγορώντας τα για «προσωπικές στρατηγικές». ΣΕΛΙΔΑ 19

ΑΛ. ΤΣΙΠΡΑΣ Πώς έφτασε να ζητάει εκλογές

Το κομματικό «memo», το οποίο άλλαξε τη στρατηγική Τσίπρα και τον ώθησε να ζητήσει πρόωρες εκλογές πριν από την ψήφιση των μέτρων, παρουσιάζουν «ΤΑ ΝΕΑ». Σύμ-

φωνα με όσα αναφέρονται σε αυτό, το αίτημα για εκλογές απαλλάσσει τον ΣΥΡΙΖΑ από κάθε μελλοντική κατηγορία ότι ακολουθεί πολιτική «ώριμου φρούτου». ΣΕΛΙΔΕΣ 20-21

Σκληρό πόκερ στο Eurogroup με την εκταμίευση των 31,5 δισ.
Η κόντρα ΔΝΤ-Γερμανίας σπέρνει ανησυχία στην Αθήνα

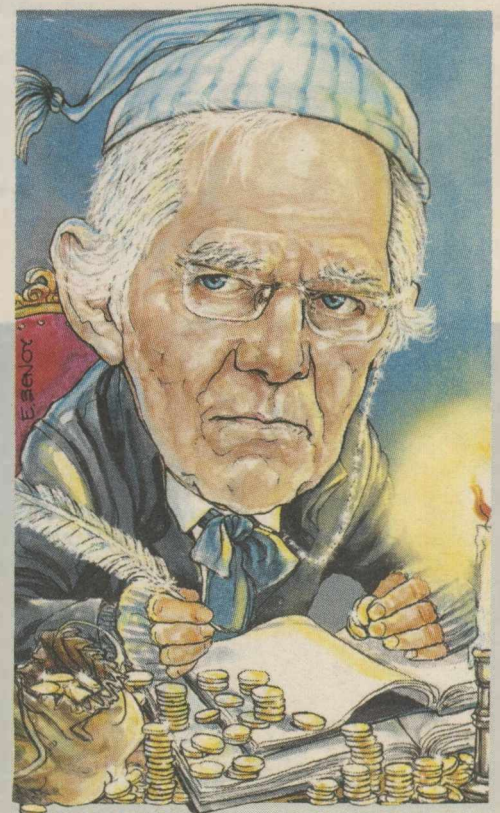
Δοσοληψίες και υποψίες

Σε παρτίδα «σκληρού πόκερ» εξελίσσεται η υπόθεση της εκταμίευσης των 31,5 δισ. ευρώ: οι υποψίες και οι ανησυχίες της ελληνικής πλευράς μεγαλώνουν καθώς από τις Βρυξέλλες γίνεται λόγος για «νέα προαπαιτούμενα», ενώ συνεχίζεται η διαμάχη ΔΝΤ - Γερμανίας για τη βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους. Έτσι, θεωρείται δύσκολη η λήψη δεσμευτικής απόφασης στο Eurogroup της Δευτέρας. ΣΕΛΙΔΕΣ 12-17

ΣΟΪΜΠΛΕ

Οι γερμανικές εκλογές
πίσω από τα ήξεις αφήξεις
για τα χρήματα

Η πολιτική κατάσταση στη Γερμανία, η οποία έχει εισέλθει σε προεκλογική τροχιά, είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες που ωθούν τον κ. Σόιμπλε στα ήξεις αφήξεις για την εκταμίευση της δόσης των 31,5 δισ. ευρώ. ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13

ΤΑ ΝΕΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

Η κακοφωνία που εκπέμπεται το τελευταίο διάστημα από το ΠΑΣΟΚ έχει βεβαίως την εξήγησή της. Το κόμμα του 45% κινείται δημοσκοπικά σε μονοψήφια ποσοστά - και όπου υπάρχει φτώχεια, υπάρχει και γκρίνια. Οσοι όμως - «προεδρικοί», «αντιβενιζελικοί» και όποιοι άλλοι - συμμετέχουν σε αυτά την πολύμηνη κακοφωνία, χωρίς να ενδιαφέρονται πρωτίστως για την

ενότητα του κόρου, βλέπουν διπλά. Πρώτον, σε μία πολύ κρίσιμη στιγμή για τη χώρα, συμβάλλουν, είτε το θέλουν είτε όχι, στην αποσταθεροποίηση της κυβέρνησης, την οποία - κατά τα άλλα - στηρίζουν. Δεύτερον, δυσκολεύουν ακόμη περισσότερο την προοπτική ανασύνταξης της ευρύτερης Κεντροαριστεράς. Ας αναλογιστούν άπαντες τις ευθύνες τους. Και ας τις αναλάβουν!

Έξοδα
θέρμανσης
σε
δόσεις.

Βλέπε
οπισθόφυλλο Νουβ

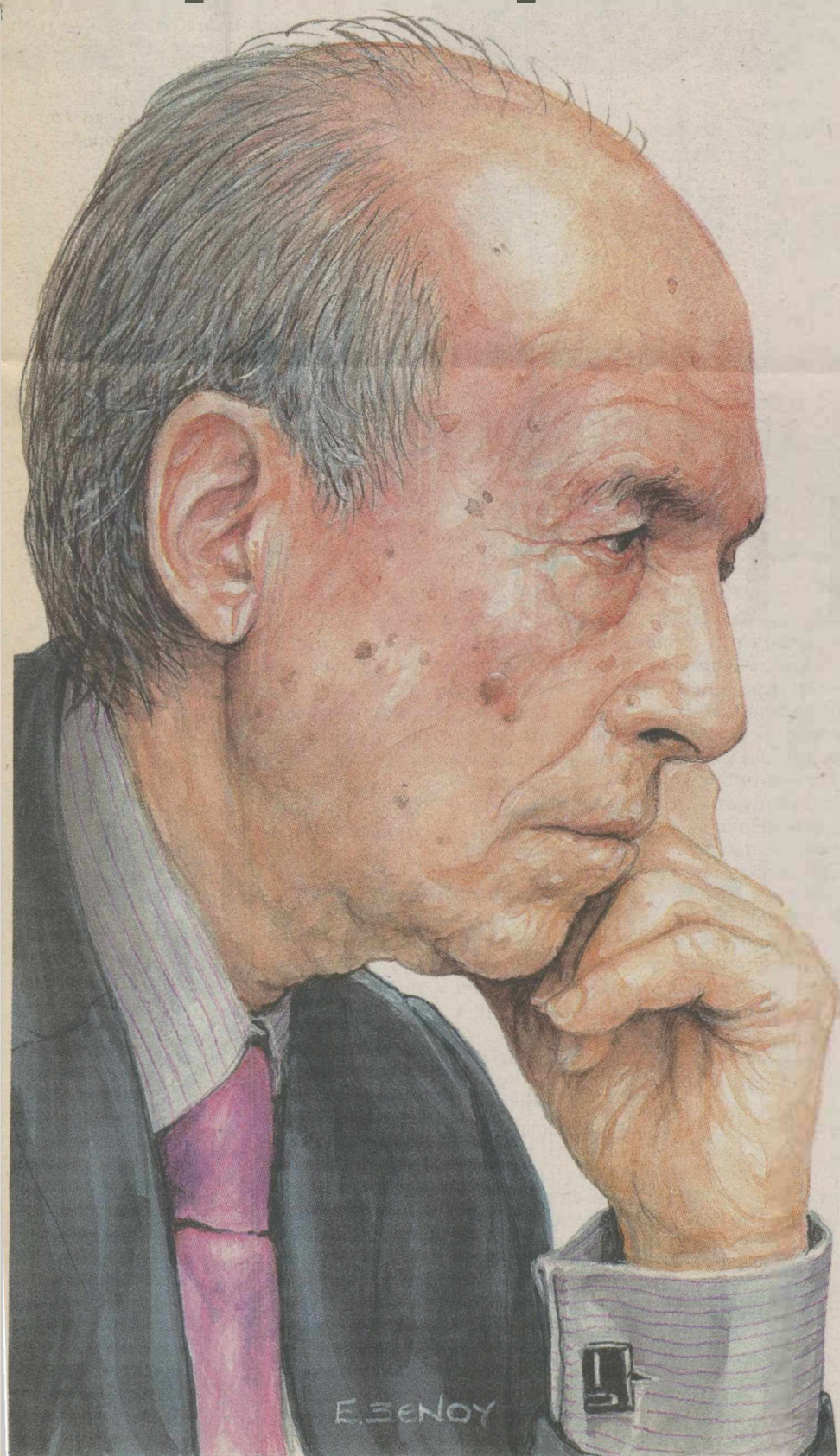
ΤΡΑΠΕΖΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΑΤΕbank

Τις αιτίες του οικονομικού αδιεξόδου στο οποίο έχει οδηγηθεί η χώρα ανιχνεύει στο νέο βιβλίο του ο πρώην πρωθυπουργός

Το «μαύρο κουτί» του ελληνικού εκτροχιασμού

Ηταν η Ελλάδα έτοιμη για το ευρώ; Παραποιήθηκαν τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία το 1999, όταν η χώρα μπήκε στην ευρωζώνη; Ποιο ήταν το πραγματικό έλλειμμα που παρέλαβε από την κυβέρνηση Κώστα Καραμανλή το 2009 η κυβέρνηση του Γιώργου Παπανδρέου; Μπορούσε η κυβέρνηση εκείνη να προβλέψει τη χιονοστιβάδα που ακολούθησε; Ήταν σωστή η συνταγή των Μνημονίων; Αυτά και πολλά άλλα ερωτήματα θέτει και, το σημαντικότερο, απαντά ο Κώστας Σημίτης στο βιβλίο του «Ο εκτροχιασμός», που αποτελεί ταυτόχρονα χρονικό και ανάλυση της κρίσης που έπληξε την Ελλάδα το 2009 και, εκτός από τη βαθιά ύφεση στην οποία οδήγησε, ανέδειξε τον πελατειακό χαρακτήρα της πολιτικής αλλά και τις διαρθρωτικές αδυναμίες και τις παθογένειες της διοίκησης. Ο πρώην πρωθυπουργός δεν παραλείπει να αποδώσει ευθύνες και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία, σύμφωνα με την ανάλυσή του, είτε δεν κατανόησε σε όλη τους τη διάσταση τα χαρακτηριστικά της ελληνικής κρίσης είτε προέταξε οικονομικές ιδιοτέλειες αντί της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης.

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΚΑΝΕΛΛΗ

Αξιζε η Ελλάδα την ΟΝΕ;

«**Η** ελληνική κοινωνία έζησε τον εκτροχιασμό της ελληνικής οικονομίας ως μια λαίλαπα για την οποία δεν είχε προειδοποιηθεί», γράφει στο εισαγωγικό κεφάλαιο του βιβλίου του ο Κώστας Σημίτης. «Για την κοινή γνώμη, οι αιτίες της κατάρρευσης παραμένουν αδιευκρίνιστες. Οι πολιτικές παρατάξεις μετέθεσαν η μία στην άλλη τις ευθύνες. Η πλειονότητα των πολιτών στράφηκε κατά των κομμάτων και του κομματικού συστήματος. Ο θυμός, ο φόβος, η εχθρότητα, ο λαϊκισμός και οι κοινωνικές διαμαρτυρίες κυριάρχησαν. Η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν διευκόλυνε τη λύση. Ενα τμήμα της ελληνικής κοινωνίας θεώρησε την Ένωση υπεύθυνη για τη διαρκή επιδείνωση των συνθηκών. Ενα άλλο υπερασπίστηκε την ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας και επιμένει σε αυτήν».

Είναι, εμφανέστατα, υπέρ της ευρωπαϊκής προοπτικής της χώρας και, επιπλέον, υπέρ της εμβάθυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτιμά ότι για τη μεγέθυνση του ελληνικού προβλήματος, η μετατροπή του σε μείζον ευρωπαϊκό, απειλητικό δηλαδή για την ίδια την ευρωπαϊκή συνοχή, δεν είναι άμοιρη η Ευρώπη.

Ωστόσο, τεκμηριώνει ότι όλα άρχισαν από εδώ, από την Ελλάδα. Και μολονότι είναι διακριτικός ως προς τη χρήση των ονομάτων, αποδίδει σοβαρότατες ευθύνες στους δύο πρωθυπουργούς που ακολούθησαν τον ίδιο στην ηγεσία της χώρας, τον Κώστα Καραμανλή και τον Γιώργο Παπανδρέου.

Πριν ωστόσο αρχίσει να αναπαριστά τα επεισόδια και τις πολιτικές που βαθμιαία οδήγησαν τη χώρα στο σημείο όπου βρίσκεται σήμερα, ο Κώστας Σημίτης επιχειρεί να καταρρίψει ένα από τα πιο διαδεδομένα επιχειρήματα για την Ελλάδα – το επιχειρήμα που θέλει τη χώρα να μπαίνει στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) περίπου χαριστικά και με χαλκευμένα στοιχεία. Κάνοντας αυτό που ήξερε να κάνει μεθοδικά, για το οποίο άλλωστε σε μια χώρα που παράγει μόνο «οραματιστές» τού είχαν προσάψει τη μομφή του «λογιστή», βγάζει το μπλοκάκι των λογαριασμών και αρχίζει το μέτρημα.

«Με όποιο τρόπο κι αν μετρηθούν οι δημοσιονομικές επιδόσεις (ταμειακό ή εθνικο-λογιστικό)», γράφει, «το κρατικό έλλειμμα μειώθηκε κατά δέκα εκατοστιαίες μονάδες, από 12,5% του ΑΕΠ το 1993, σε 2,5% το 1999, έτος με τα οικονομικά στοιχεία του οποίου ελήφθη η απόφαση συμμετοχής της Ελλάδας στην ευρωζώνη». Προσθέτει μάλιστα πως, παρότι δημοσιονομικά τα πράγματα ήταν πολύ ζορισμένα το διάστημα του 1990, βελτιώθηκε εντυπωσιακά ο ρυθμός αύξησης του

ΑΕΠ εκείνη την περίοδο: «Από αρνητικός το 1993, ανέβηκε σε 4% στο τέλος της δεκαετίας του 1990, ενώ διατηρήθηκε στα ίδια επίπεδα μέχρι το 2007». Επιπλέον, η μείωση του πληθωρισμού και η σταθεροποίηση προσέλκυσε ξένα κεφάλαια στη χώρα, αυξάνοντας τις επενδύσεις.

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ. Ο Κώστας Σημίτης εκτιμά ότι ο μύθος της ανέτοιμης Ελλάδας διαδόθηκε στο εξωτερικό εξαιτίας της απογραφής: της «ατυχούς πολιτικής» έμπνευσης της κυβέρνησης Καραμανλή να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο καταγράφονταν οι αμυντικές δαπάνες, ουσιαστικά δηλαδή να αλλάξει τους κανόνες του παιχνιδιού. Μεταθέτοντας τον χρόνο καταγραφής των δαπανών από τα μελλοντικά χρόνια (άμα τη παραδόσει) στο παρελθόν (όταν είχαν υπογραφεί οι συμβάσεις), «επέτρεψε στην κυβέρνηση της ΝΔ να φορτώσει τα έξοδα στο παρελθόν», προκειμένου η νέα κυβέρνηση να αυξήσει το περιθώριο δαπανών για το μέλλον.

Κώστας Σημίτης
Ο εκτροχιασμός

εκδ. Πόλις,
Αθήνα 2012
600 σελ.
τιμή 18 ευρώ

Το βιβλίο θα κυκλοφορήσει
στα βιβλιοπωλεία από
τη Δευτέρα

Η αλλαγή των κανόνων, γράφει ο Κώστας Σημίτης, δεν σήμαινε ψευδή αναφορά των δεδομένων, ήταν ωστόσο αστοχία διότι εμφάνιζε τη χώρα με έλλειμμα διαφορετικό από εκείνο που είχε καταγραφεί και, άρα, επέτρεπε τη διάχυση της κατηγορίας ότι η Ελλάδα μπήκε στην ευρωζώνη με πλαστά στοιχεία: «Ακόμη και με την αλλαγή της μεθοδολογίας και σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία, το κρατικό έλλειμμα του έτους κρίσης (1999) έγινε 3,1% του ΑΕΠ, από 2,5% προηγουμένως. Για την ακρίβεια, έγινε 3,07%, σύμφωνα με τη Eurostat (AMECO)».

Εστω και έτσι, πάντως, το έλλειμμα ήταν μικρότερο από το αντίστοιχο χωρών που δεν αμφισβητήθηκε η προετοιμασία τους, της Ισπανίας που ήταν 3,3% του ΑΕΠ, της Πορτογαλίας που ήταν 3,4% και της Γαλλίας που ήταν 3,3%.

→ ΓΥΡΙΣΤΕ ΣΕΛΙΔΑ

66 ΤΙ ΓΡΑΦΕΙ ΓΙΑ ΕΞΙ ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο κοινοτικός επίτροπος έχει ευθύνες για το ξέσπασμα της κρίσης, διότι το 2004 «ενέκρινε τη δόθεν απογραφή της ΝΔ. Η διαρκής εποπτεία της Ελλάδας από τον κ. Αλμουνία συνίστατο μάλλον σε μια φιλική συνεργασία με την τότε κυβέρνηση. Ο επίτροπος δεν διαμαρτυρήθηκε ούτε όταν [...] η κυβέρνηση έστειλε στη Eurostat πίνακες στοιχείων με κενές τις στήλες του 2008 και του 2009».

Η κυβέρνησή του «ακολούθησε τον παραδοσιακό τρόπο των επιλεκτικών παροχών σε ομάδες ψηφοφόρων». «Κυβερνούσε με την ουτοπική ελπίδα ότι τα προβλήματα τακτοποιούνται από μόνα τους, αυτόματα, ταχτο σε φιλική κτηνήματα στην πλάτη, πλατιά χαμόγελα και καθουσακτικές διαβεβαιώσεις».

Ως πρωθυπουργός, ο Γιώργος Παπανδρέου, αμφίθυμος, για καιρό έμοιαζε να αρνείται την πραγματικότητα. Επί μήνες το «κενό πολιτικής επιχειρήθηκε να καλυφθεί με δηλώσεις για τη διαφθορά». Χειρίστηκε την κρίση κυρίως ως «επικοινωνιακό τέχνασμα». Η κυβέρνησή του «απέτυχε να δρομολογήσει την πορεία προς την ανάκαμψη».

Έλεγε ότι η λύση μπορούσε να προκύψει εκτός Ευρώπης και «είχε εξαγγείλει ταξίδι στην Κίνα». Είχε δηλώσει: «Αν είχαμε προσφύγει στο ΔΝΤ, τα ίδια μέτρα θα μας επέβαλλε, αλλά θα μας έδιναν και 30 δισεκατομμύρια». Ελπίζει πράγματι ότι εξασφαλίζοντας 30 δισ. θα τα έβγαζε ευρωπαϊκό περιβάλλον και προκαλούσε τις αντιδράσεις χρειάζονταν πάνω από 200 δισ.».

Το αίτημα της Μέρκελ προς τον Παπαδήμο να συμμετάσχει κι αυτός «εκτάκτως» στο Eurogroup της 17/2/2012 επιβεβαίωσε πως για τους Ευρωπαίους βάρηαι το ότι ο Βαγγέλης Βενιζέλος, ως «υπουργός Οικονομικών, δεν διέθετε οικονομική πείρα, δεν είχε προσαρμοσθεί στο ευρωπαϊκό περιβάλλον και προκαλούσε τις αντιδράσεις ακόμα και όσων συμπαινούσαν την Ελλάδα».

Πέτυχε να ανακόψει την ελεύθερη πτώση της χώρας, που προκάλεσε η αμφισβήτηση των αποφάσεων της Συνόδου Κορυφής της 26ης Οκτωβρίου [2011]. Κατάφερε να συγκεκριμενοποιήσει αυτές τις αποφάσεις [...] να πραγματοποιήσει την αναδιάρθρωση του χρέους[...] και να προωθήσει την εφαρμογή του προγράμματος προσαρμογής».

Η αντιμεταρρύθμιση του Καραμανλή

Το διάστημα 1996-2004, σημειώνει ο Κώστας Σημίτης, η Ελλάδα είχε μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης περίπου 3,5% του ΑΕΠ. Σε σχέση με το παρελθόν ήταν μια αλλαγμένη, δυναμική χώρα, που προφανώς χρειαζόταν συνεχώς μεταρρυθμίσεις, σε μια πορεία που θα προχωρά την εννοποίησή της με την Ευρώπη, όχι μόνο οικονομικά αλλά και θεσμικά. Εκτιμά ωστόσο ότι η ΝΔ κάθε άλλο παρά μεταρρυθμιστική διάθεση επέδειξε. Κατά τη γνώμη του, η διακυβέρνηση Καραμανλή, «σήμανε την έναρξη μιας περιόδου όπου κοινοτικοί περιορισμοί, μακροοικονομικοί κανόνες αλλά και στοιχειώδεις υποχρεώσεις ελέγχων έπαψαν να ισχύουν». Σύμφωνα με τον πρώην πρωθυπουργό, η ΝΔ προσπάθησε να ταυτίσει τη διακυβέρνησή της με μια εικόνα ευμάρειας, την οποία δεν δικαιολογούσαν οι δυνατότητες της χώρας. Και αυτό που αποκλήθηκε «ήπια προσαρμογή», μεταφράστηκε σε «περιορισμένες παρεμβάσεις πελατειακού χαρακτήρα. Ανταποκρινόταν έτσι στις προσδοκίες των ψηφοφόρων που επιδίωκαν ρυθμίσεις προς όφελός τους, π.χ. πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, ειδικές φορολογικές τακτοποιήσεις, ελάφρυνση των οφειλών τους προς τα ασφαλιστικά ταμεία και, βέβαια, διορισμούς». Η προσωπική συνέντευξη, μέσω της οποίας υπολογίζεται ότι διορίστηκαν από τις κυβερνήσεις Καραμανλή περισσότεροι από 150.000 νέοι δημόσιοι υπάλληλοι, ήταν η κερκόπορτα που ακύρωσε έναν αδιάβλητο και δίκαιο θεσμό όπως το ΑΣΕΠ. Το εμβληματικό αυτής της νοοτροπίας Σώμα Αγοφυλακικής που συγκροτήθηκε, και στελεχώθηκε με προσληφθέντες από το παράθυρο, ήταν περιττό. Η εγκατάλειψη των μεταρρυθμίσεων μαζί με τη συνέχιση των παροχών αύξησε δραματικά τα ελλείμματα και το χρέος. «Είναι ενδεικτικό», σημειώνει, «ότι το σύνολο των μισθών του Δημοσίου αυξήθηκε, την πενταετία 2004-2009, κατά 12,4 δισ. ευρώ (2,5% του ΑΕΠ), ενώ την οκταετία 1996-2003, της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ [υπό τον Σημίτη], είχε αυξηθεί κατά 9,61 δισ. ευρώ (0,7% του ΑΕΠ)».

Η αβάσταχτη ελαφρότητα της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ

Η διακυβέρνηση της χώρας από το ΠΑΣΟΚ, που κέρδισε εύκολα τις εκλογές τον Οκτώβριο του 2009, κατά τον Κώστα Σημίτη βαρύνεται από μεγάλο διάστημα «άρνησης της πραγματικότητας». Οι προεκλογικές εξαγγελίες του Γιώργου Παπανδρέου, το «λεφτά υπάρχουν», βάρυναν περισσότερο το πρώτο διάστημα της διακυβέρνησής του από τις ενδείξεις και τις συνεχείς προειδοποιήσεις του εκτροχασμού που έρχονταν. Εκτός όλων των άλλων, σύμφωνα με τον Κώστα Σημίτη, ο Γιώργος Παπανδρέου επαφίονταν στις συμβουλές που του έδιναν σοβάροι καθηγητές που όμως αγνοούσαν το ευρωπαϊκό πλαίσιο, αδιαφορώντας να αξιοποιήσει στελέχη που είχαν βαθιά και μακρά εμπειρία χειρισμών των ευρωπαϊκών θεμάτων. Από ημέρα σε ημέρα, από σύνοδο σε σύνοδο και από τηλεφωνική συνεννόηση σε διά ζώσης συναντήσεις με πρωθυπουργούς κρατών και με κοινοτικά στελέχη, η χώρα βυθιζόταν ολοένα και περισσότερο. Ο πρώην πρωθυπουργός εκτιμά ως εξής τις επιλογές Παπανδρέου: «Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ μετά το 2009 διέθετε την εμπειρία συνεννόησης με την Ένωση. Απέφυγε όμως τη συνεργασία. Εμφανίστηκε αμφίθυμη απέναντι στην ευρωπαϊκή σύμπραξη. Πίστευε ότι έχει την ικανότητα να τα καταφέρει μόνη της. Θεωρούσε ότι η προσφυγή στην Ένωση θα παρενέβαλλε εμπόδια στην εφαρμογή του προγράμματός της. Ήθελε να χειριστεί τα διάφορα θέματα χωρίς τους περιορισμούς που απέρριεαν από το Σύμφωνο Σταθερότητας και την επιτήρηση της χώρας. Οι κρούσεις προς το ΔΝΤ στο τέλος του 2009, και οι συνεννοήσεις με τον υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ, υποδήλωναν την επιθυμία της να προσδιορίσει έναν δρόμο χωρίς ευρωπαϊκές οδηγίες. Αλλά και αργότερα, όταν η συνδρομή της Ένωσης αποδείχθηκε αναπόφευκτη, ακολούθησε μια τακτική επαφών στην οποία

Γιατί διαψεύστηκαν όλες οι προβλέψεις του Μνημονίου

Ο Κώστας Σημίτης εξ αρχής έχει επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητα του Μνημονίου, μάλιστα το χαρακτηρίζει «φάρμακο με επικίνδυνες παρενέργειες». Μια χώρα όπως η Ελλάδα, με υπερβολικό δημόσιο χρέος και αδυναμία δανεισμού λόγω του απαγορευτικού ύψους των επιτοκίων από τη διεθνή τραπεζική αγορά, χρειαζόταν με κάποιον τρόπο να περιορίσει το δημοσιονομικό έλλειμμα το συντομότερο δυνατόν για να πάψει να αυξάνεται το χρέος. Ο στόχος, η επιστροφή της χώρας τάχιστα στις αγορές, προκειμένου να μην αποτελεί βάρος για άλλα κράτη, εκτιμήθηκε ότι είναι δυνατός με τη συνταγή της επιτήρησης και των αναδιαρθρώσεων που συμφωνήθηκαν. Για να γίνει δυνατό κάτι τέτοιο, για να πετύχει δηλαδή η συνταγή της βίαιης δημοσιονομικής εξυγίανσης, πρέπει να κριθεί ότι είναι βιώσιμο το χρέος. Οι εκπρόσωποι της χώρας στη διαπραγμάτευση δεν είχαν αποκρυσταλλωμένη άποψη ούτε αν αυτό ήταν δυνατό ούτε πώς, εμπιστευτήκαν λοιπόν την τρόικα που έκρινε ότι το ελληνικό χρέος είναι βιώσιμο. Στην πορεία η κρίση εκείνη αποδείχθηκε λανθασμένη. Αλλά γιατί; Σύμφωνα με τον Κώστα Σημίτη, «οι προβλέψεις του Μνημονίου δεν ήταν ρεαλιστικές. Η κύρια επιδίωξή του - η μείωση του ελλείμματος - προϋπέθετε [...] μια εξοικονόμηση πόρων ύψους 18% του ΑΕΠ περίπου, μέχρι το τέλος του 2013. Τέτοιου μεγέθους μειώσεις δεν είναι δυνατές σε ένα κράτος ενταγμένο στον κύκλο των ανεπτυγμένων χωρών. Η πείρα διδάσκει ότι η προσπάθεια συμπίεσης εισοδημάτων και δαπανών σε τόσο μεγάλη έκταση προκαλεί τις έντονες αντιδράσεις των πολιτών, που μεταφράζονται στην επιδιωκόμενη «προσαρμογή». Εξοπραγματική ήταν και η πρόβλεψη επιστροφής στις αγορές το 2012.

Τα λάθη τού χθες και το δύσκολο αύριο

Με τη μέθοδο που έως τώρα έχει αναλυτικά περιγραφεί, συνεχίζει ο Κώστας Σημίτης την καταγραφή και την ανάλυση των περιστατικών που ακολούθησαν. Ορισμένες από τις επισημάνσεις του: ■ Η κυβέρνηση Παπανδρέου συνέχισε τις παλιωδίες και με υπουργό Οικονομικών τον Ευάγγελο Βενιζέλο. Υπήρξε ανέτοιμη και αδυνατούσε να δει μακροπρόθεσμα τις προτάσεις των εταιρών για κόψιμο του χρέους. Η αιφνιδιαστική ανακοίνωση στις 31 Οκτωβρίου 2011 από τον Γιώργο Παπανδρέου της πρόθεσής του για την προκήρυξη δημοψήφισματος εκτιμάται πολιτικά ως «ανεπίτρεπτη επιπολαιότητα» που επιτάχυνε την αποχώρησή του. Η κυοφορία, επί πενήντημερο, του προσώπου που θα ήταν επικεφαλής της νέας κυβέρνησης, σημειώνεται ότι προκάλεσε δυσάρεσκεια στο εσωτερικό και επιδείνωσε της εικόνας της χώρας στην Ευρώπη. ■ Ο Λουκάς Παπαδήμος ήταν η καταλληλότερη επιλογή και για το κύρος του και για τις γνώσεις του και για την αποφασιστικότητά του. Υπονομεύθηκε από τα κομματικά αλισβερσία των συνεργαζόμενων κομμάτων. ■ Το δεύτερο Μνημόνιο επιβεβαίωσε πανηγυρικά την αποτυχία του πρώτου. ■ Τα αποτελέσματα των διπλών πρόσφατων εκλογών εκμίνονται ως ένδειξη οργής και απόρριψης του πολιτικού συστήματος. Αλλά το εκλογικό σώμα δεν αμφισβήτησε την ευρωπαϊκή επιλογή της Ελλάδας. Εκδήλωσε όμως δυσάρεσκεια από τον χειρισμό της σχέσης μας με την Ένωση, τόσο από τις ελληνικές κυβερνήσεις όσο και από τα ευρωπαϊκά όργανα. ■ Η νέα τρικομματικής στήριξης κυβέρνηση, υπό τον Αντώνη Σαμαρά με υπουργό Οικονομικών τον Γιάννη Στουρνάρα, «έδειξε από την πρώτη στιγμή αποφασιστικότητα και συναίσθηση ότι δεν υπάρχουν περιθώρια καθυστέρησης». Η τακτική που ακολούθησε «στην πρώτη φάση επανασύνδεσης της σχέσης μας με την ευρωζώνη απέδωσε». Αλλά, στο μεταξύ, η Ελλάδα δεν έχει κύρος στην Ευρώπη ούτε και πειθώ. Έχει περιθωριοποιηθεί. Χρειάζεται «δουλειά, σύστημα, συνέπεια και επιμονή» για να ξανακερδίσει την απήχυσή της. «Ο δρόμος για τη λύση των προβλημάτων θα είναι μακρύς».

Το σύνολο των μισθών του Δημοσίου αυξήθηκε, την πενταετία 2004-2009, κατά 12,4 δισ. ευρώ (2,5% του ΑΕΠ)

Η κυβέρνηση Παπανδρέου εμφανίστηκε αμφίθυμη απέναντι στην ευρωπαϊκή σύμπραξη. Πίστευε ότι έχει την ικανότητα να τα καταφέρει μόνη της

Δεν υπήρχε σοβαρός μηχανισμός εφαρμογής των μέτρων και η έλλειψη στοιχείων δεν επέτρεψε τον ακριβή σχεδιασμό τους

Η Ελλάδα δεν έχει κύρος στην Ευρώπη ούτε και πειθώ. Έχει τεθεί στο περιθώριο